

Prof. dr hab. n. med. Elżbieta Miller
Katedra i Klinika Rehabilitacji Neurologicznej
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
Ul. Milionowa 14
93-113 Łódź

Łódź, 04-11-2021

**Ocena rozprawy doktorskiej mgr Marty Rosołek
pt. „Ocena utajonych punktów spustowych
jako czynnika predykcyjnego do wystąpienia centralnej sensytyzacji ”**

Promotor: dr hab. n. o zdr. Elżbieta Skorupska

Podstawę opracowania recenzji przeze mnie stanowi otrzymane pismo Kanclerza Kolegium Nauk o Zdrowiu UIM w Poznaniu Prof. dr hab. Jarosława Walkowiaka z dnia 15.09.21 oraz przekazana rozprawa doktorska.

I. Ocena merytoryczna

Na podstawie art.187.1 ust. 3 ustawy z dnia 20.07.2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2020 poz.85 z późn.zm) rozprawa doktorska mgr Marty Rosołek pt. *Ocena utajonych punktów spustowych jako czynnika predykcyjnego do wystąpienia centralnej sensytyzacji* ma formę spójnej tematycznie rozprawy doktorskiej.

Rozprawa doktorska mgr Marty Rosołek składa się z dysertacji stanowiącej podstawę postępowania w sprawie o nadanie stopnia naukowego doktora, praca zawiera wprowadzenie przedstawiające aktualny stan wiedzy dotyczący mechanizmów powstawania bólu oraz przedstawia związek między bólem mięśniowo-powięziowym, a centralną syntetyzacją, następnie część badawczą (cel rozprawy, materiał i metody, analizę statystyczną) wyniki, dyskusję i wnioski. Ponadto, dysertacja zawiera piśmiennictwo, streszczenia w języku polskim i angielskim, wykaz rycin i tabel oraz załączniki.

Całość rozprawy napisana jest w przejrzysty i zrozumiały sposób, a jednocześnie poruszający niezbędne zagadnienia związane z tematem pracy.

II. Trafność podjętej problematyki i jej oryginalność

Ból jest najczęstszą przyczyną zgłaszania się pacjentów do placówek medycznych. Medycyna nadal nie posiada narzędzi obiektywizujących ból, nie ma markerów bólu, trudno jest ocenić rozmiar i nasilenie dolegliwości. Spośród różnych rodzajów bólu i ich klasyfikacji obecnie ból mięśniowo-powięziowy jest jednym z częstych problemów będących przyczyną różnorodnych zaburzeń narządu ruchu, może współwystępować z innymi jednostkami chorobowymi. Poszukiwanie związku pomiędzy utajonymi punktami spustowymi a wystąpieniem bólu zależnego od centralnej sensytyzacji jest bardzo ważnym i potrzebnym badaniem mogącym poszerzyć możliwości diagnostyczne i terapeutyczne punktów spustowych, a tym samym wpływać na wyższą efektywność zastosowanych terapii fizjoterapeutycznych. Zróżnicowanie kliniczne utajonych punktów spustowych pozostaje na chwilę obecną do końca niepoznane, dlatego też istnieje potrzeba poszerzania wiedzy na ten temat.

Przedstawiona mi do oceny dysertacja przedstawia badanie 114 osób, u których wykonano jednorazową ocenę za pomocą indeksu centralnej sensytyzacji oraz ocenę palpacyjną jako badanie dodatkowe w obszarach zdefiniowanych przez Travell i Simsona jako lokalizacji punktów spustowych w wybranych mięśniach kończyn dolnych, poddając badaniu w ten sposób symetrycznie 12 grup mięśniowych. Diagnostykę utajonych punktów spustowych wykonano metodą standardową oraz nową metodą opartą o kryteria delfickie. Ocenę poziomu reakcji uciskowej wykonano w punkcie kontrolnym oraz w obszarze punktu spustowego z użyciem skomputeryzowanego algometru ciśnieniowego jako pomiar pierwszej odpowiedzi bólowej oraz pomiar wzorca bólu przeniesionego. We wnioskach opisano, iż punkty spustowe utajone potwierdzone zaproponowanym schematem diagnostycznym mogą stanowić czynnik predykcyjny.

A. Ocena uzyskanych rezultatów i ich znaczenie dla nauki i praktyki

Rozprawa doktorska posiada nowatorski i praktyczny charakter, wnosząc nowe informacje na temat diagnostyki i potencjalnych możliwości zwiększenia efektów terapeutycznych związanych z postępowaniem fizjoterapeutycznym w bólach związanych z zaburzeniami w obszarze mięśniowo-powięziowym.

Wykazano, że zarówno kryteria diagnostyczne jak i płeć wpływają na liczbę utajonych punktów spustowych. Kryteria diagnostyczne opracowane metodą delficką potwierdzają 8 – krotnie mniejszą liczbę utajonych punktów spustowych, w porównaniu do tych opracowanych przez Travell i Simonsa potwierdzających dodatkowo dominację płci żeńskiej.

Utajone punkty spustowe potwierdzone za pomocą kryteriów diagnostycznych opracowanych metodą delficką w powiązaniu z wynikami indeksu centralnej

senstyzacji oraz pomiarem zmian w zakresie wrażliwości uciskowej mięśnia zarówno w odczuciu pierwszego bólu jak i wystąpienie bólu przeniesionego mogą stanowić czynnik predykcyjny wystąpienia centralnej senstyzacji.

W związku z potencjalnym wykorzystaniem wyników pracy w praktyce klinicznej, proszę Doktorantkę o odpowiedź na następujące pytania:

- Czy Doktorantka dostrzega jakieś ograniczenia uzyskanych wyników poza ograniczoną liczbą uczestników badania?
- Dlaczego w kryteriach wykluczających był wiek powyżej 30 lat?
- Czy choroby ortopedyczne, neurologiczne, urazy były czynnikami wykluczającymi?

B. Poprawność formalno-jezykowa, stylistyczna i interpunkcyjna

Doktorantka posługuje się poprawnym słownictwem charakterystycznym dla prac naukowych, medyczny język angielski i polski jest prawidłowy. Praca doktorska napisana jest poprawnie pod względem formalno - jezykowym, stylistycznym i interpunkcyjnym.

III. Ocena metodologiczna

a) Dobór literatury, umiejętności, wykorzystanie źródeł

Piśmiennictwo liczy 140 pozycji jest aktualne, adekwatne do tematu pracy doktorskiej oraz prawidłowo zacytowane.

b) Poprawność formułowania problemów i hipotez (założenia badawcze)

Cele i hipotezy badawcze zostały sformułowane prawidłowo, a wnioski każdej z prac odpowiadają ściśle postawionym celom pracy i znajdują podparcie w przedstawionych wynikach.

c) Trafność doboru metod i narzędzi badawczych, umiejętności ich zastosowania

Opis metodyki prac zawiera informacje niezbędne dla zorientowania się w sposobie przeprowadzania badania. Należy podkreślić, iż Doktorantka wykorzystwała nowoczesne metody diagnostyczne dające możliwość zastosowania praktycznego w

celu poprawy diagnostyki fizjoterapeutycznej. Ponadto, użyła odpowiednich metod statystycznych.

d) Poprawność układu pracy i struktury podziału treści

Układ pracy i struktura podziału treści pracy jest typowa dla prac doktorskich.

IV. Wniosek końcowy

Przystępując do oceny całości stwierdzam, że praca doktorska mgr Marty Rosołek stanowi bardzo wartościowy i nowatorski dorobek naukowy. Autorka wykazała się znajomością piśmiennictwa z zakresu pracy, w sposób umietyny przeprowadziła badania kliniczne. Rozprawa posiada nowatorski i praktyczny charakter, wnosząc nowe informacje na temat utajonych punktów spustowych jako czynnika predykcijnego do wystąpienia centralnej sensytyzacji.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska mgr Marty Rosołek spełnia warunki kryteriów wyznaczonych przez aktualnie obowiązujące przepisy określone art.187 ustawy z dnia 20.07.2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2020 poz.85 z późn.zm) w związku z czym zwracam się do Rady Nauk Medycznych Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu o przyjęcie dysertacji pt. „Ocena utajonych punktów spustowych jako czynnika predykcijnego do wystąpienia centralnej sensytyzacji” jako rozprawy doktorskiej, dopuszczenie jej Autorki do dalszych etapów przewodu na stopień doktora nauk o zdrowiu.

E. Miller